

2^e Advent - Dagthema: Visioen moet je doen...

Overweging 9 december – Harris Brautigam

Medevoorganger: Liesbeth Broekhoff

“... De parachutist van de cover, die wij mogen zijn,
zwevend tussen hemel en aarde,
moet dalen op vaste grond
en komt te midden van de zoekers en zieners,
de zwoegers en ploegers, de wetenden en onbenulligen,
tussen de machthebbers en machtelozen, tussen naakten en gele hesjes.
De parachutist, die wij zijn, moet kiezen ...”

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Ander, ouder, iemand in ons verborgen:
plotseling, oplaaierend vuur van visioenen,
aanschijs der aarde vernieuwend. (2x)

Rede, dwaasheid, hart, onbedwingbare
die ons weten doet wat wij niet weten,
wat onmogelijk is bij mensen en goden.

Ingepakt in wolken schoorvoetend gaan wij.
In onze handen klemmen wij wichelroeden,
spiegels en zwaarden.

En neerdrukt ons droefheid om het gedane,
om niet te keren woorden,
om wat groeide, om wat versteende,
verwaaide.

Jij, nog naamloze, ademt ons open
en wekt in ons weerbarstig geheugen
wat wij zagen met onze vroegste ogen.

En doet ons gaan in tranen maar
ongebroken
door de nacht van de schepping
en houdt ons gaande naar een nieuwe geboorte:

blinde muren zacht licht, water geworden
aan de overzijde rozensteden
en de zang van de lijster.

Openingsgebed

Wij zien uit naar een wereld
waarin samen geleefd en geleden wordt,
waarin mensen mensen tot steun zijn
en elkaar niet naar het leven staan.
Wij zien uit naar een tijd
dat vriendschap en redelijk inzicht winnen,
overal waar nu nog haat en ideologieën heersen.

Wij zien er naar uit omdat het ons beloofd is,
de sjaloom, het goede leven op aarde
en wij gaan gelovend op deze belofte in.

Laten wij elkaar helpen om mensen van goede wil te zijn
en mag ons verlangen en onze inzet
ten goede komen aan allen die in nood zijn.

Welkom en inleiding

Omdat het Advent is en ik van jongst af de advent heb leren zien en beleven als een tijd die met 'verwachting', met 'wachten' te maken had: wachten op de geboorte van de vredevorst, koos ik als motto voor deze dienst: visioen moet je doen. En ik had daarbij het Bijbelse visioen voor ogen van vrede en gerechtigheid, van een rijk van vrede. En dan niet als een vage droomwerkelijkheid zwevend op wolken van gerechtigheid, maar als een politieke werkelijkheid in deze wereld. In die zin dichter bij de 'Gele hesjes' dan bij vroom geletter van de kansel.

De drie lezingen die ik koos vertegenwoordigen 3 tijdperken, maar wel met dezelfde teneur: onze omgang met de dagelijkse werkelijkheid

én zoekend naar de ontmaskering van, zoals ik laatst in de krant las: '... Van het geloof in de God-van-Winst-en-Groei-tegen-Elke-Prijs –met de multinational als zijn profeet!'

Ik nodig u uit om mee te zingen, mee het brood en de wijn te delen, om met elkaar onze kijk op het visioen van de bijbel te verdiepen en te ontdekken.

IK wens u een mij een goede dienst.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Antifoon (1. voorzang 2. allen)

Neerdalen als dauw uit de hemel,
als regen uit zware wolken zal de Gerechte.

Koor: Gij die voor mij de ruimte schiep:
aarde en hemel bij name riep,
die alles deed wat moest gedaan,
opdat een mens maar zou bestaan.

Allen: Woestijn waar eens te leven was.
Uw naam verstoven als stof en as.
Geen lover, schaduwrijk, geen bron,
alsof Gij nooit met ons begon.

Allen: Keer nog uw aangezicht tot hier.

Verzacht mijn hart, wek mijn ogen weer,
dat niet wat Gij hebt aangeplant
wordt uitgeroeid door mensenhand.

Antifoon (1.voorzang 2. allen)

Neerdalen als dauw uit de hemel,
als regen uit zware wolken zal de Gerechte.

Eerste lezing uit Matheus 11:2-6

(Naardense Bijbel)

Maar als Johannes in de gevangenis
hoort over de werken van de Christus
laat hij door zijn leerlingen
tot hem zeggen:
ben jij de komende
of moeten we een ander verwachten?
Ten antwoordt zegt Jezus tot hen:
gaat heen en verkondigt Johannes
wat ge hoort en ziet:
blinden zien weer en lammen wandelen,
melaatsen worden gereinigd
en doven horen,
doden worden opgewekt
en armen wordt evangelie verkondigd;
en zalig is hij
die niet struikelt over mij!

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Nooit hoorden wij
andere stemmen dan de onze.
Nooit waren er handen die doen
wat handen niet kunnen.
Nooit andere
goddelozer mensen dan wij.

Maar er was daglicht,
alle dagen, wat ook gebeurde,
alsof wij liepen
over een onzichtbaar weefsel,
boven de afgrond gespannen,
dat niet scheurde.

Nooit werd iemand
weg getild uit de tijd.
Maar soms even
wordt lijden opgeschort
of dragen mensen het samen.
Zo zouden wij moeten leven.

Tweede lezing, fragment uit psalm 106

Huub Oosterhuis

Eeuwen gingen voorbij,
Nooit beklifde bekering.

Ik-zal-er-zijn. Vriend God.
Erbarmend, genadig, lankmoedig.

Maar wij wilden andere goden
van goud en zilver en grootspraak.

Zo ging het en gaat het nog
en weer, en zal het weer gaan
als wij zijn woorden vergeten
als wij zijn wijzing niet prenten
in ons geweten, steeds weer,
avond en morgen, altijd opnieuw.

Tot het einde der tijden.

Lied

Martinus Nijhoff / TomLöwenthal

op.25, nr 10

De wildernis
zal bloeien
als een roos

Derde lezing: uit de 'Titaantjes' van Nescio *(Januari 1914)*

Gods troon is nog ongeschokt. Zijn wereld gaat haar gang maar. Af en toe glimlacht God even om de gewichtige heeren, die denken dat ze heel wat betekenen. Nieuwe Titaantjes zijn al weer bezig kleine rotsblokjes op te stapelen om 'm van zijn verhevenheid te storten en dan de wereld eens naar hun zin in te richten. Hij lacht maar en denkt: 'Goed zoo jongens, zoo mal als je bent, ben je me toch liever dan die mooie wijze heeren. 't Spijt me dat je je nek moet breken en dat ik die heeren moet laten gedijen, maar ik ben ook God maar'. En zoo gaat alles z'n gangetje en wee hem die vraagt:
Waarom?

Overweging

Wij kunnen het niet laten: wij koesteren een niet ophoudend vuur van visioenen, aanschijn der aarde vernieuwend. We lijken een beetje op die parachutist, die zoals op de cover door Fred gekozen: zwevend tussen hemel en aarde, tussen droom en werkelijkheid, donkere en stormachtige wolken boven en onder zich, poogt de parachute goed te besturen om veilig te landen. Op hoop van zegen!

Van dat toekomstverlangen zongen we ook van aan het begin van ons samenzijn. We kunnen het niet laten! Tel maar het aantal van je bewuste levensjaren en je zult moeten toegeven dat elke keer weer dat min of meer hartstochtelijke verlangen naar een nieuwe wereld je verwarmt en doet opleven.

En wij zijn niet de enigen. Dat heimwee is van alle tijden. Wat zei Vondel ook weer: O, waren alle mensen wijs en deden daarbij wél, de wereld was een paradijs; nu is zij soms een hel. En met Vondel voelen miljarden mensen met dit heimwee mee.

Zijn we een stelletje zelfkwellers? Die tegen beter weten in doorgaan onze onmacht te verhullen in smeekbeden gericht tot hogere en ongrijpbare machten? God?

Onuitblusbare drang

Ik wil een antwoord op die vraag die ik mezelf stel.

We zijn oprecht bezorgd en verontwaardigd. We zijn geen pathologische zelfkwellers. Er is in ons een onrust en een onuitblusbare drang naar een betere wereld. En tegelijk voelen we ons echt afhankelijk en zelfs intens machteloos, staande met lege handen, overgeleverd aan machtsmisbruik en geknoei.

De Bijbel, dat oeroude, heilige boek met verhalen, met poëzie en onderrichtingen, houdt ons bij de les. Het houdt ons een spiegel voor. Wakkert dat verlangen ook aan. We zijn er elke week een beetje mee bezig om met elkaar uit te vinden waar het eigenlijk om gaat.

Het tekent voor ons uit dat het leven een reis is in een tuin die deze wereld is en voor het onderhoud waarvan wij zelf verantwoordelijk zijn.

De dichter van Psalm 106 confronteert zijn luisteraar met het verloop van Gods heils handelen en met de bevrijding uit de slavernij van Egypte. Hij tekent een proces van val en opstanding, steeds maar weer opnieuw op weg gaan. Van een proces waarin teleurstelling en tegenslagen op de schouders van de Eeuwige worden afgewenteld, waarmee opstanden en ongeloof worden gerechtvaardigd. Steeds gaat het weer om dat proces van trouw en ontrouw aan de Eeuwige.

Stuntelend

In het verhaal 'De Titaantjes', tekent Nescio een groepje mensen die allemaal op hun eigen wijze in het leven staan, en een beetje stuntelend omgaan met hun visie op het leven en op God, met hun idealen en hun werkelijkheid. Het voelt een beetje hulpeloos en tegenstrijdig, visioenen kalven af, een verhouding met God is een kwestie van eb en vloed, gaat op en neer, valt terug op doodtij. Ze hebben hun hoop, idealen, hun teleurstellingen. En, aldus Nescio, als die mannen God vragen hoe dat allemaal maar kan, waarom de Hoge Heeren steeds aan het langste eind trekken, reageert God heel laconiek dat Hij ze niet aankan, "ik ben ook God maar", zegt Hij zichzelf verontschuldigd. En zo gaat alles dan zijn gangetje, en wee die hem vraagt 'waarom', voegt Nescio er aan toe.

Ik heb niet kunnen achterhalen waarom hij de vragensteller zo bedreigt. Waarom God niet bevragen. Zo bang hoeven we toch niet voor God te zijn. Een antwoord zou best interessant kunnen zijn, en is eigenlijk niet zo heel ver weg.

Misschien zit in die reactie de suggestie dat je je met de waaromvraag schuldig maakt aan het ontkennen van je eigen verantwoordelijkheid.

Massa 'volgers'

Wat zegt Johannes de Doper. De zoon van Elisabeth. Neef van Jezus. Deze stoere man in de woestijn is de hype van zijn tijd. Hij heeft een massa 'volgers'! Hij preekt interessant, leeft als een zwerver, trekt zich van niemand wat aan naar het lijkt. Is een ruwe bolster en een blanke pit die, goed van de tongriem gesneden, de wijsheden Gods verkondigt. Boeiend om naar te luisteren en om zich bij hem aan te sluiten. Daar hielden de mensen van toen ook van: "Ik ben er eentje van hem". Maar Johannes moet daar niets van hebben. Het gaat om zijn neef Jezus. Op een wel heel originele manier weet hij de aandacht te verplaatsen. Hij stuurt zijn leerlingen naar Jezus zelf met de boodschap om Hem te laten vertellen wat Hij te bieden heeft!" En Jezus speelt de bal even origineel terug, spreekt over de hoofden van zijn gehoor tot Johannes: "Ga naar Johannes en zeg hem wat je ziet". En het antwoord is niet spectaculair van regeringen en kapitalistische stelsels die omvergeworpen zullen worden, maar veel overzichtelijker van strekking, gericht op wat te overzien is: de individuele medemens, de bescheiden opstelling. Hij stuurt de boodschap naar Johannes met de klemtoon op : vertel hem wat je ziet! Het gaat om het zien, het oog hebben voor! Maar het betekent ook niet meer of minder dan wat Jezus later in zijn openbare leven zal zeggen: wat de ge de minsten der mijnen hebt gedaan, hebt ge Mij gedaan. Met andere woorden: het visioen wat ons zo bezighoudt, waar we zo naar verlangen is niet te ver weg, is niet te hoog gegrepen, maar dichtbij, naar mens, dier, natuur en ding toe! Je moet het wél zien!

Zoekers en zieners

Visioen moet je doen: de parachutist van de cover, die wij mogen zijn, zwevend tussen hemel en aarde, moet dalen op vaste grond en komt te midden van de zoekers en zieners, de zwoegers en ploegers, de wetenden en onbenulligen, tussen de machthebbers en machtelozen, tussen naakten en gele hesjes.

De parachutist, die wij zijn, moet kiezen: werkeloos toekijken , niets willen zien en laten verslonzen of meewerken aan een nieuwe wereld.

Adventstijd is keuzetijd!

Moge dat zo zijn.

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in een God die Vader en onze bevrijder is.
Die de kosmos, de aarde en ook mij geschapen heeft.
Die de wereld in zijn hand houdt
en de evolutie stuwt tot de volkomen voltooiing.

Ik geloof in Jezus Christus,
die ons voorgeleefd heeft hoe God is.
Die tranen heeft gedroogd en ons weer blij maakte.
Die in zijn leven ons heeft voorgedaan
wat de weg is naar voltooiing.

Ik geloof in de Geest die ons helpt
en die nooit meer gedooft kan worden sinds het eerste paasfeest.

Ik geloof dat het mijn taak is
die Geest gestalte te geven in onze dagen.

Ik geloof dit te kunnen doen
door de kracht van deze gemeenschap.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed/voorbede

Gij die geroepen hebt "licht" en het licht werd geboren,
en het was goed, het werd avond en morgen, tot op vandaag.
Gij die geroepen hebt "o mens" en wij werden geboren,
Gij die mijn leven zo geleid hebt tot hiertoe, dat ik nog leef.
Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart
die mij hebt gezien eer ik werd geboren.

Gij die liefde zijt, diep als de zee,
flitsend als weerlicht, sterker dan de dood,
laat niet verloren gaan één mensenkind.
Gij die geen naam vergeet, geen mens veracht,
laat niet de dood die alles scheidt en leeg maakt,
laat niet de tweede dood over ons komen.
Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart
die mij hebt gezien eer ik werd geboren.

Voor allen die gekruisigd worden, wees niet niemand,
wees hun toekomst ongezien.
Voor mensen die van U verlaten zijn,
voor allen die hun lot niet kunnen dragen,
voor hen die weerloos zijn in de handen van de mensen.
Voor uw naamgenoten in ons midden:
vluchtelingen, vreemden, wees niet niemand.
Voor hen die kracht uitstralen, liefde geven, recht doen,
dat zij staande blijven in ons midden.
Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart
die mij hebt gezien eer ik werd geboren.

Gij die tegen alle schijnbaar noodlot in ons vasthoudt,
Gij die vreugde scheidt in mensen,
Gij die het woord tot ons gesproken hebt
dat onze ziel vervult;
laat ons niet leeg en verlorenen zonder uitzicht,
doe ons open gaan voor het visioen van vrede
dat sinds mensenheugenis ons roept.
Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart
die mij hebt gezien eer ik werd geboren.

Verhaast de dag van uw gerechtigheid.
Zie het niet langer aan dat her en der in deze wereld
mensen gemarteld worden, kinderen gedood;
dat wij de aarde schenden en elkaar het licht ontroven.
Zoals een hert reikhalst naar levend water,
doe ons zo verlangen naar de dag dat wij,
nu nog verdeelde mensen, in uw stad verzameld zijn,
in U verenigd en voltooid, in U vereeuwigd.
Gedenk uw mensen dat zij niet vergeefs geboren zijn.
Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart
die mij hebt gezien eer ik werd geboren.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Scheur de wolken uiteen en kom.
Hier, nu, wees onze God, wie anders?
Niemand anders heeft ons gezocht,
niemand anders heeft zo geroepen
als een verliefde: dit is mijn lichaam,
open mij, eet mij, hier is mijn hart,
drink mijn ziel, hier ben ik, hier ben ik.

Als een verlorene heb je geroepen
en ons hart draaide om, en hoorde.
Waar ben je nu?
Waar bleef je hartstocht?
Ben je niet meer die ene van toen?

Gebed

Onze Vader

Onze Vader
al zolang onderweg
van de hemel naar de aarde,
Uw Naam worde geheiligd,
nooit meer in gevechten
van volk tegen volk,
van man tegen man;
Uw Naam worde gedaan en doorgegeven
in gerechtigheid en vrede,
van mens tot mens,
van land tot land,
over heel de wereld.
Laat komen uw rijk
door allen die veranderd zijn

in mensen van vrede en mededogen.
Laat gebeuren in ons midden
wat wij hebben uitgesteld tot in de hemel.
Geef ons heden zoveel inzicht
dat wij weten wat ons werkelijk
tot vrede en toekomst brengt.
Vergeef ons dat wij U tegenhielden
in zoveel mensen,
zoveel eeuwen lang.
En leid ons weg uit de verleiding
tot macht en geweld,
maar verlos ons vandaag nog
van één wereld voor enkelen
en open die wereld
van God en mens met allen.

Amen.

Activiteiten en informatie

Slotlied

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood genoeg – en water stroomt voor allen.

Daar bouwen wij veilige buurten
wonen dooreen in wijken van vrede
in schaduw van bomen.

Geen kinderen zullen daar sterven
oude mensen maken hun dagen vol
en jonge mensen zullen daar
pas op hun honderdste sterven.

Wij zullen niet voor de leegte zwoegen
geen kinderen baren voor de verschrikking.
De wolf en het lam zullen weiden tezamen:
wij leren de oorlog af.

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood genoeg –
en water stroomt voor allen.

Zegenbede

